

Nr 14.

Ankom till Riksdagens kansli den 23 februari 1911 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa till förra ryttmästarbostället Tegalund i Skaraborgs län hörande områden.

(1:a Afd.)

I en till Riksdagen den 28 oktober 1910 aflåten, till jordbruksutskottets förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 20, har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att vissa i statsrådsprotokollet angifna områden, så kallade mader, hvilka genom reglering af ån Nossan tillvunnits förra ryttmästarbostället Tegalund med underlydande om tillsammans $2\frac{3}{8}$ mantal i Foglums socken af Skaraborgs län, fördelade i lotter på sätt i statsrådsprotokollet närmare angifves, äfvensom den bostället underlydande fastigheten $\frac{1}{8}$ mantal Bredäng nr 2, med undantag likväl af därå belöpande andel i berörda mader, må hvar för sig å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i kungl. brefvet den 29 maj 1874 stadgade villkor samt med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1912.

Departementschefen har till förberörda statsrådsprotokoll i detta ämne anfört följande:

»Vid en den 28 augusti 1908 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1911 af förra ryttmästarbostället Tegalund med underlydande om tillsammans $2\frac{3}{8}$ mantal, bestående af Tegalund nr 1, 1 mantal, Tegalund nr 2, 1 mantal, Bredäng nr 2, $\frac{1}{8}$ mantal, och Gnicke eller Kvarnkroken nr 1, $\frac{1}{4}$ mantal,

Bihang till Riksd. prot. 1911. 8 Saml. 5 Häft.

i Foglums socken af Skaraborgs län, hvilken egendom lämnar mer än 600 kronor i årligt arrende, hafva uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning af vissa delar af egendomen.

Med underdånig skrifvelse den 19 november 1909 har domänstyrelsen underställt detta ärende Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och därvid öfverlämnat instrumentet öfver berörda uppskattningsförrättning samt öfriga till ärendet hörande handlingar, hvaribland en år 1908 af förste landtmätaren A. H. Öhrwall upprättad karta öfver egendomens inägor med tillhörande beskrifning samt en af jägmästaren Erh. R. Björklund år 1898 kopierad karta öfver egendomens utmark.

Af handlingarna inhämtas, bland annat, följande:

Ifrågavarande egendom, som är belägen 3,3 mil från Alingsås och 0,2 mil från Vårgårda järnvägsstation, innehåller en areal af sammanlagdt 423 hektar 56,9 ar.

Af denna areal belöper:

på hemmanet Bredäng 20 hektar 96,1 ar, däraf 13 hektar 77,4 ar åker, 4 hektar 49 ar äng, 2 hektar 48,5 ar afrösningsjord och 21,2 ar impediment, motsvarande inägofigurerna å förberörda karta nr 711—753, 753 a, 754—798 jämte därintill liggande, å kartan från äldre karta upptagna utmarksområde;

på hemmanet Gnicke 39 hektar 84,8 ar, däraf 11 hektar 38,4 ar åker, 7 hektar 81 ar äng, 19 hektar 85 ar afrösningsjord och 80,4 ar impediment, motsvarande inägofigurerna å kartan nr 643—697, 697 a, 698—709, 709 a, b, c, d och 710 jämte därintill liggande, å kartan från äldre karta införda utmarksområde;

samt på så kallade mader, belägna i Eggvena och Södra Härene socknar af Älfsborgs län på ett afstånd af minst 0,5 mil från hufvudgården, hvilka mader tillvunnits egendomen genom reglering af ån Nossan, 26 hektar 75,5 ar. Denna sistnämnda jord utgöres af fem särskilda ägoområden, motsvarande å kartan: området nr 1 ägofiguren nr 799 om 32 ar åker, området nr 2 ägofigurerna nr 800—802, 802 a och 803 om 2 hektar 93,6 ar åker, 41 ar äng och 3,8 ar impediment, området nr 3 ägofigurerna nr 804—816 om 16 hektar 16,7 ar åker, 71,9 ar äng och 3,1 ar impediment, området nr 4 ägofigurerna nr 817—831 om 4 hektar 14,9 ar åker, 4,2 ar äng och området nr 5 ägofigurerna nr 832—839 om 1 hektar 94,3 ar åker.

Hemmanen Bredäng och Gnicke äro hvarterdera bebyggda med manhus och ladugård, tillhöriga kronan. Hemmanet Gnicke angränsar med sin utmark hemmanen Tegalunds utmark; hemmanet Bredäng är beläget på 0,2 mils afstånd från hufvudgården. För Gnicke är taxerings-

värdet 8,000 kronor och för Bredäng 6,000 kronor. Bägge hemmanen brukas för sig mot årlig afgäld till hufvudgården af respektive 300 och 265 kronor.

Uppskattningsmännen hafva ansett, att först och främst de så kallade maderna, som voro så aflägsset belägna, att de ej kunde brukas under gården, borde försäljas och därvid för att kunna återförvärfvas till de hemman, hvarifrån de utbrutits, utbjudas hvar för sig, maderna nr 1, 2, 4 och 5 ostyckade, men nr 3 uppdelad i tre lotter, däraf en i uppskattningsinstrumentet betecknad med 3 a, omfattande ägofigurerna å kartan nr 804—809 om 4 hektar 45,7 ar åker och 13,3 ar äng, en betecknad med 3 b, ägofigurerna nr 810—813 om 7 hektar åker och 58,6 ar äng samt den tredje, betecknad med 3 c, ägofigurerna nr 814—816 om 4 hektar 71 ar åker och 3,1 ar impediment.

Vidare hafva uppskattningsmännen föreslagit, att jämväl hemmanen Bredäng och Gnicke såsom afskildt belägna måtte hvar för sig afyttras.

De till försäljning ifrågasatta delarna af egendomen hafva åsatts följande saluvärden, nämligen hemmanet Bredäng 7,677 kronor, däraf 1,677 kronor för växande skog, hemmanet Gnicke 9,581 kronor, däraf 2,581 kronor för växande skog, maden nr 1 200 kronor, nr 2 1,850 kronor, nr 3 a 2,700 kronor, nr 3 b 4,325 kronor, nr 3 c 2,825 kronor, nr 4 2,500 kronor och nr 5 1,165 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har förordat de föreslagna försäljningarna.

Vederbörande jägmästare har framhållit, att hemmanet Gnicke icke, såsom uppskattningsmännen uppgifvit, vore beläget afskildt från Tegalund utan tvärtom låge i omedelbart sammanhang med Tegalunds ägor, hvartill komme, att det tillsammans med Tegalund ägde och disponerade den västra och södra stranden af den icke obetydliga ån Nossan på en afsevärd sträcka, som det kunde vara en fördel för kronan att fortfarande innehafva. I betraktande af hemmanet Gnickes belägenhet vore det enligt jägmästarens åsikt skäl att bibehålla detsamma åt kronan. Däremot har jägmästaren icke haft något att erinra mot hemmanet Bredängs försäljning.

I yttrande, som infordrats från öfverjägmästaren i Västra distriktet, har denne anfört, att skogsarealen för egendomen i dess helhet visserligen omfattade 108 hektar 21 ar, men att, om hänsyn toges därtill, att denna areal saknade åtminstone till stor del skog och att till egendomen hörde jämförelsevis betydande, skogen omgifvande, inägor,

det torde vara tydligt, att egendomen ifråga vore en jordbruksgård och att skogsväsendet ej hade något särskildt intresse att här bevaka. Skogsstatens arbete i förevarande fall kunde ej blifva annat än att uppdraga skog å kalmarkerna och sedan sköta denna skog, under det att den blifvande afkastningen komme att tillfalla jordbruksgården. Förslaget att försälja hemmanen Gnicke och Bredäng syntes därför öfverjägmästaren särdeles tilltalande från skogsväsendets synpunkt, liksom det från statsekonomisk synpunkt vore riktigt.

Domänstyrelsen har, under åberopande af hvad öfverjägmästaren framhållit, instämt i uppskattningsmännens af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande biträdda förslag om försäljning af såväl ifrågavarande två hemman som vinstjordarna.

Genom nådigt beslut den 18 juni 1910 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt domänstyrelsen att ombesörja egendomens skötsel och vård till den 14 mars 1912.

Emot de förhållanden, jägmästaren i reviret anført, synas mig några skäl af mera talande beskaffenhet icke föreligga för försäljning af hemmanet Gnicke. Däremot ansluter jag mig i öfrigt till uppskattningsmännens, af myndigheterna tillstyrkta förslag rörande upplåtelser från bostället.»

Då utskottet icke haft något att erinra mot berörda framställning, hemställer utskottet,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 23 februari 1911.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.